

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI VEGYESTARTALMU HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona.
Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő
DR. GAAL ENDRE.

Megjelenik minden vasarnap.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gaal Endre lakásán (Pototzky-ház, Csikszereida), hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési díjak stb. küldendők. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Mezőgazdasági Munkabérek Magyarországon.

Ezen a címen a földmivelségi miniszterium időnkint egy minél tovább vastagabb és érdemesebb kötetet ad ki s azt megküldi az annak megértésére hivatottnak firtott hatóságokhoz és saját közegeihez. A legújabb, 745 oldal tartalmú ilyen évkönyv a napokban küldetett szét, mely az 1907. évi statisztikai adatokat tartalmazza.

Ahoz értő ember, ha végig lapozza ezt a könyvet, sok minden tanulságot szerezhet belőle a mezőgazdasági munkás állapotokról s ezzel közvetve magáról a mezőgazdasági boldogulás helyi viszonyairól. Mert az magától értetődő és természetes, hogy mikor az ember ezeket az elfogulatlan adatokat tanulmányozza és összeveti, mindig a hozzá legközelebb eső vidék viszonyait akarja belőle kibátúzni és összevetni, hogy abból következtetéseit levonhassa.

Fellette sajnos, hogy az ilyen egészen száraz és egészen számokból álló adatokat éppen olyan kevésre becsülik, mint amilyen nagy fáradsággal pontosan feldolgoztatnak. Innen van aztán az a rettenetes nagy tájékozatlanság, mely sokszor igen előkelő férfainkat is legközelebbi közgazdasági és gazdasági kérdéseink körül elfogultta teszi s innen van az, hogy mindig jajgatunk a jajgatókkal s mindenütt annak a jajgatónak hangja emelkedik tulsúlyra, aki a legvesztettebbül érti a jajgatás westerségét.

En évről-évre szorgalmas olvasója és tanulmányozója vagyok ennek a munkabér statisztikának s már sok ízben olvastam a fejére egy-egy jajgatónak abban talált adatokat, mikor kivádsorláról, vagy nagy nyomorúságokról buslakodott. A buslakodókat arra kérem, hogy nehes buzgóságuk közben vegyék kezükbe ezt a munkabér statisztikát s azonnal rá fognak jönni, hogy a székelyeknek melyik osztálya az, mely már a talajt vesztéjében áll s amely pusztulásnak indult.

Van a székelységnek egy osztálya melyet akár kis birtokosnak, akár földmivestnek nevezünk, az tökéletesen mindegy, mert az általa birt vagy hasznobérelt föld minimumát alig lehetne pontosan megállapítani. Határozzuk ezt úgy meg, hogy ez az osztály ott kezdődik, ahol rászorul a birtokos arra, hogy napszámot, vagy eselédet kell tartania, mert feleségével nem képes maga mindent elvégezni. Ez az osztály manapság teljesen a levegőben kezdett lógni. Ennek a feje felett kong a harang.

Komolyan fontoljuk meg, hogy a székelységnek ez az osztálya vajon érdemes-e arra, hogy valami figyelemben részesüljön. Ha érdemes, akkor egy percet ezen osztály érdekei támogatására is kellene már fordítani.

A háromszék vármegyei mezőgazdasági bizottság a birtokos középosztály érdekeiben memorandumot terjesztet a miniszter elé s annak támogatására hívta fel az ország többi társadalmi testületeit. Mindenütt egyhangú támo-

gatásra talál a háromszékiek memorandumja, ami annak a jele, — hogy az abban felfejtett bajok csakugyan égetők.

Szerintem a háromszékiek igen magasan kezdtek, mikor a középbirtokos osztály bajait sorolják fel s azok orvoslása érdekében lépnek sorompóba, mert a székelyföldi értelemben vett középbirtokos és kisbirtokos közt a birtokosság legnagyobb részét egy olyan osztály teszi, mely se nem középbirtokos, se nem kisbirtokos a szó valódi jelentésében, de azért kevesesen viseli a nyomorúságokat, melyek a középbirtokost üldözik. A középbirtokos utójlara is feltételeztem ur, aki a mai világban feltétlenül elpusztul, mert a viszonyok miatt semmi uriságra neki már nem telik. Az ilyen urakkal ma senki sem törődik, — hadd pusztuljanak. A mai törekvések arra irányulnak, hogy vagy nagy ur legyen valaki, vagy semilyen ur, de közép ur, az nincs és az nem kell. Ezeknek a sorsával hát ne is foglalkozunk, mert az megvan pesztelve s arra vannak utalva, hogy hagyjanak fel a közép uraskodással, hagyják pusztulni a régi kuriát, hagyják műveletlenül az ősi földet s meneküljenek be egy-egy rongyos hivatalba, ahol nagyszámú urak lesznek, s ahol ha nem lesz meggyőződésük és önálló felfogásuk, idővel a méltóságosságig is felvihetők. Mi kell ennél több?

De ha a székelyföldi falusi periferiákon szétnézünk, azt látjuk, hogy a mi felfogásunk szerinti közepuron alól és a napszámson felül van egy birtokos osztály, mely a nagytöbbséget teszi ugy számánál, mint az általa birt föld mennyiségénél fogva. Ez nálunk maga nemzet. Ez a valódi birtokos, mely nem jár napszámra és nem aspirál hivatalra, hanem kizárólag arra van utalva, hogy földje jövedelméből éljen. Akinek ezek közül annyi földje van, hogy maga közvetlen megművelni nem bírja, tehát napszámra és eselédre van szüksége, annak manapság nagyobb a keresztyje azoknál a kivesszendő középuraknál, kik valami kis hivatalba valahol meghúzódhattak s szórakozásul naponta kongresszusokat tartanak a fizetés emelés céljából. A napszám és eseléd, valamint a napszámra járó földmives osztály érdekei szerintem már tulin is túl megvannak védelmezve, sőt egészen a kényeztetésig annyira előtérbe vannak tolvá, hogy ma holnap már a jogtalan követelések kielégítésén kell az államnak fáradoznia. Ideje volna tehát, hogy a fenn megjelölt osztály érdekei is valamiben honoráltassanak és támogassanak, mert a viszonyok által arra utalni őket, hogy ők is álljanak be időközi napszámokhoz, talán nem volna, sem igazságos, sem méltányos, sőt a nemzetlét érdekében fellette káros következményekkel járna.

Lássuk a statisztikát:

Csikmegye 128 ezer lakosa közül, mezőgazdasággal foglalkozik 47-860 kereső és 51-910 eltartott, vagyis

összesen 99-770 lakos. Tehát a vármegye összes lakosságából csak 28-612 nem tartozik a mezőgazdálkodáshoz. Összesen 18-568 kisbirtokos és annak 18-506 segítő családtagja, tehát összesen 37074 lakosnak és azok eltartottjainak jó nagy része esik azon kategóriába, melyet fennebb említettem. E mellett a vármegyében levő 2063 eseléd és 8533 mezőgazdasági munkás alig jöhet számításba akkor, ha tudjuk, hogy ezek mai állapota nemesak átlagos előnyben van, hanem bőséges módja nyílik arra, hogy a munkanapoknak nem felét, hanem legalább is kétharmadát eltivornyázza és elkorcsomázza, mert a hétnek legfennebb három napján való munkájának béréből ez a luxus bőven kifelik. Ugyanakkor a saját földje terményéből és annak megmunkálásából élő kisbirtokos a hétnek minden napján hajnal-tól estig, sőt gyakran estétől reggelig is izzad a munka mellett egész családjával együtt, mert munkáihoz napszámot, vagy eselédet tartani, részint a nagy munkabér, részint a munkások hiánya miatt nincs módjában. Mikor a kis gazda saját munkáit végzi, az ő munkájának és pedig milyen munkájának! — napi értéke alig üti meg a 20 fillért, miközben a napszámosnak és eselédosnak az a napi munkájával végzett munkájáért napi 3 koronát kell fizessen. Nagyon könnyű kiszámítani, hogy egy pl. 25 holdas kis gazda hány munkanapot dolgozik egész családjával éven át s mennyi abból a haszon s mennyi értéket képvisel az ő napi munkája egy napszámoséval szemben, ki sem tőkét nem koptat, sem a holnappal soha nem törődik, hanem nyugton alszik s csak a márkát tartja a napszámbernek.

Tökéletes igaza van annak a fővárosi nemzetgazdásznak, aki ezen fejtegetéseimre azt felelte, hogy az a kis gazda is álljon be napszámosnak. Azon kérdésemre azonban, hogy akkor mi történjék a 25 hold földdel, egyszerűen adós maradt. Mert éppen az a bökkenő. Ha az a sok 25 hold föld műveletlen marad, akkor az állam ábrázata is megváltozik s a ma annyi kéjjel támogatott szociális irányzat eserbe hagyja a támogatókat.

A fennebb mondottak némi igazolásul lássuk a munkabér statisztikát. Összehasonlításaim csak a csikmegyei viszonyokra vonatkoznak.

Legelőbb is megállapítom, hogy a mezőgazdasági munkabérek évi átlaga legmagasabb az egész országban Csikmegyében. Pestmegyében 205, — Udvarhelymegyében 165, — Csikmegyében 275 f. a fém munkásoknál, a női munkásoknál Pestmegyében 143, — Udvarhelymegyében 118, — Csikmegyében 150 fillér a napi átlag, az országos átlag pedig 138 fillér. A csikmegyei munkabér átlag tehát nemcsak az egyes vármegyékét mulja felül, hanem az országos átlagot is.

A kaszás napszám legmagasabb Szepesben 258, Arvában 242, Csikban 216, Pestmegyében 213, Udvarhelymegyében csak 160 fillér. Az aratás

legdrágább Hajduban 513, — Pestmegyében 377, — Csikban 282, — Udvarhelyben 236 fillér. A kapálás Szepesben 323, — Pestmegyében 293, Csikban 311, — Udvarhelyen csak 250 fillér.

Igen érdekesek a munkabérek statisztikájának azon számai, melyek azt mutatják, hogy egész éven át hány napot dolgozik a munkás. Legkevesebbet dolgozik a férfi munkás Ugoesében 158 napot, utánna mindjárt legközelebb áll a csiki munkás 177 nappal, Pestmegyében 224 napot, Udvarhelyen 218 napot dolgozik egy-egy férfi. Az országos átlag 216 nap. E szerint a csiki munkás az országos átlagnál 39 nappal dolgozik kevesebbet, a pestmegyeinél pedig 47 nappal.

Mindennek dacára egy munkás évi keresete Liptóban 708 kor, — Pestmegyében 505 korona. — Csikban 505 korona, — Udvarhelyen 315 korona s Háromszéken 443 korona.

A kettős igás lófogatok napi keresete legnagyobb Arvában 9.31 és a felvidéki vármegyékben, azokhoz közel áll a Csiki 7.02, — a pestmegyei 6.87, az udvarhelyi 5.10, az országos átlag 6.96 fillér. Ökör vagy tehen fogat Arvában 6.90, Pestmegyében 5.62, Csikban 5.76. Udvarhelyen 4.36, — az országos átlag 5.65 fillér.

Egy kataszter hold szántása és boronálása kerül Nyitrában 12.24, Pestmegyében 12.11, Csikban 18.06, — Udvarhelyen 11.90 fillérbe.

Nőtlen eselédék évi bére: Arvában 451, Pestmegyében 465, Csikban 503, — Udvarhelyen 449 korona.

A havi summások munkabére így alakul:

Egy munkás keresete havonként Bursban 39.34, — Pestmegyében 44.49 Csikban 53.96, Háromszéken 39.33, Udvarhelyen 38.20 korona.

Azt is látjuk a statisztika adatokból, hogy míg a kapás növények megművelése után a részes kapás az ország nagyobb részében egyharmadot kap, eddig a csiki munkás fele részért dolgozik. Az arató rész pedig, míg az országban majdnem mindenütt 10—12-ik, addig Csikban 8—10-ik részért történik az aratás.

Mikor ezen adatokat így egyenként kiböngészni az ember a száraz és részlehetetlen statisztika lapjairól, akkor önként fel kell sohajtson, hogy hol van hát itt nálunk a munkás osztálynak az a nagy nyomorúsága, melyet untalan siratunk, s melyet annyi kegyelemkenyérrel enyhítnek!

Ezen számokból az is világos, vajon ki küzdik ezen a földön a mindennapi megélhetés kinjával, a szokott értelemben vett munkás-e, vagy az a kis, közép vagy nagybirtokos, aki a munkás kezekére rá van szorulva? Azt én nem tudhatom, hogy ahol ezeket az adatokat akkora fáradsággal gyűjtik és még nagyobb fáradsággal szépen feldolgozzák, vajon olvasnak-e? Ha csak egy kicsit olvasnak, más meggyőződésekre kellene jutniok.

T. Nagy Imre.

talára szintén a fennebbi okok indították a törvény hatóságot, mert az illetékek is tulajdonképpen az adók természetével bírva, már a kézbesítés a behajtás egy nemét foglalja magában, miután abban a bizonyos határidő alatti be nem fizetés következtében intőleg előirattak, különben 1903-ban az első obstrukció alkalmával pénzügyminiszter ur külön rendeletben tiltotta meg az adóhivataloknak az illetékek behajtását s most sem lévén más viszonyok, a törvényhatóság arra támaszkodott. És itt még meg kell jegyeznem, hogy ugy az illetékek, mint az önkéntes adók beszedésének megtiltása megtiltása a fennebbi hivatkozott általános törvényen alapszik, miután mindazok a törvények, melyekre belügyminiszter ur a beszedés megtiltásának érdekében, hivatkozik csak normális viszonyokra vonatkoznak, oly esetekre tehát, midőn a törvényesen megszavazott és ki is vett adók beszedéséről van szó. Ami a megsemmisítő belügyminiszteri határozatokban az állításra önként jelentkező ujonckor beszedését illeti ha indokolt is azon ágában, hogy akik a katonai szolgálatot életpályául választották, vagy a kiknek magán viszonyai a tényleges szolgálati kötelezettség mielőbbi kitöltését teszik szükségessé, súlyos egyéni jogsérelmet szenvednének: de semmiképpen sem indokolt abban, hogy önkéntes belépéshez a belépési bizonyítványok kiállításának megtagadása törvénybe ütközik, miután itt csak az ujonccalítás előtti időről van szó. Igen ám csak hogy azokról az egyénekről is van szó, kik kadkötés korában állanak, kik a legközelebbi évi fősorozásra felhívottak, kik tehát még az országgyűlés által megajánlva nincsenek, ezeknek a belépési bizonyítvány kiadása a tényleges kiállítással azonos, ezek tehát az országgyűlés által megajánlott ujonckor, mikor aztán ismét csak az 1886. évi XXI. t. c. 20 §. lehetett irányadó a törvényhatóságra. Hogy ez a felfogás helyes és törvényes s hogy csak is ez egyezik a törvénynek szellemével, nyílt akarattal, kétségtelenné teszi az ujonccalítás végleges számba vétele, melynél az önkéntesen belépett egyének mindig számítanak, tehát úgy tekintenek, mint ha azok az országgyűlés által megajánlottak volna. Ez is egyik alkotmányjogi sarkalatos elv, s az állam szervezetben sokkal nagyobb szerepe van, mint az egyéni elhatározás szabad nyilvánításának, miért a törvényhatóságnak kötelessége volt a határozatot úgy hozni meg, mint ahogy meghozta azt. Kijelentem itt is, hogy e kérdésben is csak az országgyűlés dönthet s amíg az bekövetkezik a tisztviselőket nem lehet felelőssé tenni azon nagy leltől magatartásáért, mely jöhözmeleg a törvényre támaszkodik. A tartalékos és szabadságos katonák berendelése, illetőleg visszatartása iránti kérdés a törvényhozás különös gondoskodása alatt lévén, a jogot királyi őfelsége részére tartották fenn, s miután az ebbeli felség parancs a határozat hozatalkor (október 14.) még megszületve is kiadva nem volt: a törvényhatóság éppen azon különös gondoskodásnál fogva a sujtott családok érdekében járt el, kik amugy is a katonáskodás terheit nagyobb mértékben kényserülnek érezni. A kérdés azonban 1905. november hó 14-én a Felső parancs kiadása napján más stádiumba lépett s így a törvényhatóság által is most már más képpen lesz mérlegelendő. Végül a 48 bizottság feloszlására vonatkozó határozatra kijelentem, hogy az független egyénekből állván, miután mindannyian a törvényhatósági bizottság kebelében állnak, nincs módomban annak működése ellen akadályokat gördíteni, mert úgy tűnnék fel, mintha azzal a törvényhatóság munkásságát akarnám megbénítani. En ugyan tudomására hozom a belügyminiszter ur rendelkezését, de sem a megye székházából ki nem tilthatom, sem a vármegyei, városi és községi alkalmazottakat a bizottsággal való érintkezéstől el nem tilthatom, mert könnyen az lehet a vége, hogy miután a központi közigazgatás elhelyezésére szolgáló székház a vármegye magán tulajdonát képezi, s minden bérfizetés nélkül csak szivességből engedte át egy részét a közigazgatás céljaira, azon veszem észre magamat, hogy kitelepítették s esellég a további használatot felmondják.

A tisztviselőket a törvényhatóság tagjaival való érintkezéstől el nem tilthatom, miután az az intézkedés ugy is hatálytalan lenne, nem lévén semmi mód ellenőrzésére. Ó nagyméltósága engemet és a tisztikart szembe akar állítani a törvényhatósággal, nem gondolva meg, hogy az minden percben megfogható s a legelső tisztújítás alkalmával elsöpör mintha soha sem is lettünk volna. Kérem főispán urat, melótzassék ezek alapján belügyminiszter ur Ó Nagyméltóságát nehezített határozatának megváltoztatására birmi, vagy rosszabb esetben kieszközölni, hogy miután az előzmenyek szerint alig lehet módjában már viszsza lépni, a végrehajtással legyen türelemmel addig, a míg a kérdésben dönthet az országgyűlés. XII/7. 1905. Ki. Becze.

Hogy ezen másolat a Csikvármegye levéltárába őrzött és Becze Antal volt vármegyei alispán által írt s aláírt eredetivel szóról-szóra megegyezik, bizonyítom.

Csikszereében, 1908. december hó 30.

Miklós Sándor,
levéltárnok.

Sz. 8622—1905. ai.

Csikvármegye törvényhatósági bizottságának Csikszereében 1905. évi december hó 30-án tartott jegyzőkönyvi kivonata.

446. A m. kir. belügyminiszter urnak az 1905. évi december 15-én kelt 129647—1905. számú rendelet, mely ekképpen szól:

Sz. 129647—1905. ai. A válasz alapjául szolgáló jelentés száma 8312. Tárgy: Az önkéntes adók és ujonckora vonatkozó itteni rendelet elleni alispáni felirat. A folyó évi 124406. szám alatt kelt rendelet ellen folyó évi december hó 7-én 8312. szám alatt a vármegye főispánjához intézett és a főispán által hozott felterjesztett feliratára a következőkről értesitem alispán urat. Folyó évi december 3-án 124406. szám alatt kiadott rendelettel megsemmisítve a vármegye közönségének az önkéntes adók beszedéséről és az önkéntes ujonckoroknál a hadseregbe való belépése körüli eljárásra vonatkozólag folyó évi október hó 14-én 5932. szám alatt hozott határozatát, ezen rendeletnek végrehajtását az állam veszélyeztetett érdekeire való tekintettel az 1886. évi XXI. t. c. 19. §-a alapján azonnali és feltétlen végrehajtását követelem, ezen rendelet ellen, tehát alispán ur nem volt jogosítva az 1886. évi XXI. t. c. 68. §. e) pontja szerinti előterjesztéssel élni, mert az ugyanazon törvénynek d) pontja szerint azonnali és feltétlen végrehajtandó és csak a végrehajtásnak megtörtént foganatosítása jelenthető az országgyűlésnek s amennyiben a törvényhatósági bizottság a rendelkezést sérelmesnek találta, csakis a törvényhatósághoz lehet és csakis végrehajtás után a bizottságnak felírni. Ennélfogva újlag felhívom alispán urat, hogy hivatkozott 124406—905. számú leiratom feltételül és késelem nélkül foganatosítván, ennek megtörténtéről 8 nap alatt annyival is inkább jelentést tegyen, mert ha a kívánt jelentés a kitűzött határidőre be nem érkezik, ezt a körülményt most már feltétlenül olylyá kell vennem, hogy rendeletnek végrehajtása megtagadtatót, mely esetben többé a törvényes megtorló lépések foganatba vételétől el nem tekinthetnek. Kristofly s. k.

Az állandó választmányának javaslati alapján meghozatott a következő véghatározat:

A törvényhatósági bizottság a m. kir. miniszter urnak 129647—1905. számú rendeletét mint az 1886. évi XXI. t. c. 20. §-ban ütközöt figyelembe nem veheti, nem követheti, azt irattárba helyezi s az ügyre vonatkozó előbbi határozatait telytartalmilag most is fenntartja, s azok pontos telyesítése és végrehajtására, a hatósága alatti tisztviselőket és közegetek felfogsgesztés terhe alatt kötelezi. Elrendeli továbbá a törvényhatóság azt is, hogy ezen véghatározat, mint közérdekű a hivatalos lapban közvétesék és mint az 1886. évi XXI. t. c. 20. §-án nyugó intézkedés — a meg támadott alkotmány védelmének közérdekéből is az 1901. évi XX. t. c. 8. §-a alapján azonnali végrehajtsák. Közgyűlés 1905. XII/27-én. Láttá: Becze. Kiadvány. A közgyűlési határidő hiteles kivonatban, a hivatalos lapban közzélnndő, ezenkívül megküendő az összes törvényhatóságoknak.

Hogy ezen másolat a Csikvármegye levéltárába őrzött és Becze Antal volt vármegyei alispán által kiadott és láttamozott eredeti törvényhatósági határozattal szóról-szóra megegyezik, bizonyítom.

Csikszereében, 1908. december hó 30.

Miklós Sándor,
levéltárnok.

Kérdezzük a »Csikvármegye« t. szerkesztőjét, hol van itt a hazaárulás? Egyetlen egy sorban, vagy egy szóban, lát-e mást mint alkotmányseretet, törvény tudást. Szeretjük azt hinni, hogy a Csikvármegye t. szerkesztője, mind ezekről nem tudott. Nem tudott, mert felületes szemlélete nem láthatott bele az igazi vármegyei harcba s előtte a nemzeti küzdelem harcra gyanánt azok tünnek ki, akik sörös és boros hordókról falusi nép szónokokként tündökölték, de azok hazafiságáról és munkájáról, akiknek vállvetése és munkája egymagában többet használt, a uemzetiségnek halvány sejtéle sem volt. Mit gondol, hogy Kristófi a vármegyék ellenállásáról a csicsai faluháza előtt elmondott beszédekből, avagy pedig az ilyen feliratokból győződött meg. En azt hiszem, hogy amíg amazok soha sem jutottak el az ő feléhez ezek bizonyára sok álmatlan éjszakát okoztak neki.

A »Csikvármegye« már abban az időben rendszeresen támadta Becze Antalt. De Becze

Antal megkapta arra már akkor az elégtételt és pedig éppen az arra legilletékesebb fórumtól.

Ime: Másolat.

Jegyzőkönyvi kivonat a jöléti és alkotmányvédő bizottságnak Csikszereében 1906. évi január hó 12-én tartott üléséből.

2. Fejér Sándor tag felhívja a bizottság figyelmét azokra a támadásokra, melyek a »Csikvármegye« című lapnak 2-ik és 3-ik számaiban az alispánt érték, azzal gyanúsítván őt, hogy azért adta be lemondását, mivel a küzdelemről félre akar állani.

Csikvármegye törvényhatósági bizottsága nevében a jöléti és alkotmányvédő 48-as bizottság a »Csikvármegye« című politikai lapban az »alispán lemondása« cím alatt megjelent közleményre nézve a közönség tájékoztatása céljából kijelenti, hogy Becze Antal alispán lemondását csupán nyugdíj igényének esetleges megmentése, az alkotmány védelemből folyó anyagi áldozatok könnyítése végett adta be, még pedig ugy a jöléti, mint a törvényhatósági bizottság több tagjával történt megbeszélés és megállapodás után. Lemondásának ugy a jöléti bizottság meggyőződése, mint az alispántól nyert újabb határozott kijelentés szerint nem az volt és nem az a célja, hogy ő a nemzeti ügy harcában idáig is önzetlenül és igaz hazafiai önfeláldozó lelkesedéssel folytatott küzdelmét abban hagyja s a küzdők táborának vezérletétől félreálljon, hanem hogy a küzdelmet annál biztosabban és eredményesebben vezethesse.

Becze Antal alispán egy percig sem habozott soha a nemzeti küzdelemben való odaadó részvételben és annak hatályos vezetésében, mit igazol a több alkalommal megkínált főispáni állás el nem fogadása s eddigi tántoríthatlan állásfoglalása a nemzeti ügy harcában. Nyugdíjazása iránt beadott kérése őt ugy hisszük a jövőre sem gátolja a megindított akció vezetésében, ő a küzdelmet és annak vezetését mindaddig folytatni fogja, míg abban a felülről jövő erőszak által meg nem gátoltatik.

Csikszereében, 1906. évi január hó 17-én.

Dr Györgyfalvi Domokos s. k.

elnök.

Dr Balló István s. k.
jegyző.

Jövőre nézve mihez tartás végett szükségesnek tartottuk ezt a »Csikvármegye«-nek tudomására hozni.

HIREK.

Olvasóinknak, előfizetőinknek, újságunk elváltatásának és munkatársainak az új évben boldogságát és megelégedését kíván a szerkesztőség.

— Olvasóinkhoz. Tisztelettel kérjük lapunk igen tisztelettel elfizetőit, hogy hátralelősk előfizetési díjajukat beküldeni sziveskedjenek.

Az ügyvédi kamarák köréből. A marosvásárhelyi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr Benke Antal ügyvédet, Gyergyószentmiklós székhelyen a kamaránál vezetett ügyvédek névjegyzékébe felvette.

— Iparkamaral közgyűlés. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1908. évi december 28-án délután tartotta utolsó közgyűlését. Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, elnök napirend előtt bejelentette, hogy Kosuth Ferenc kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur az ipartörvénytervezetek tárgyalása alkalmával hozzá küldött távirati üdvözlere meglehangú köszönő levelet küldött, hasonlóképpen Thek Endre lev. tag is, akit a kamara udvari tanácsossá történt kinevezése alkalmából üdvözölt. Napirend során foglalkozott a kamara a benzinnel dolgozó munkások megvédésének kérdésével s több üdvös javaslatot tesz e tárgyban a kereskedelmi miniszternek. Öröndetes tudomásul vételt, hogy a keresk. kormány a kamarák közbevetett kérésére az új ipartörvénytervezet szaktanács kormány elé vitelét a jövő év elejére halasztotta s így alkalmat ad arra, hogy az érdekelt iparosság véleménye az ország minden részéről beküldhető és figyelembe vehető legyen. Hasonlóképpen az is, hogy a székelyudvarhelyi áll. kö- és agyagipari szakiskola fogyatékosnak ítélt helyi igények kibővítéséről gondoskodni fog. Foglalkozott a közgyűlés továbbá a tőkekamart és járadék adó ügygel s kapcsolatosan az adó méltányosabb megosztását egyben az ipari és kereskedelmi érdekek nagyobb fokú kímélését kéri. A mértékhatóság állami kezelésbe vételéről szóló 1907. V. t. c. végrehajtása ügyében kiadandó utasítás tárgyalás alá bocsátása ügyében felir a keresk. kormányhoz. A marosvásárhelyi iparostanonc otthon céljaira 20 koronát adományozott. Csizsár Lajos indítványára a földcsákányok erősítésére a célet árusító Compagnie des Metaux Unites párisi cég visszaélései ellen felir a kereskedelmi miniszterhez és kéri, hogy ettől a cégtől a házalási enge-

dély megvonassék. Végül elkészítette illetve elfogadta a közgyűlés a székelyfiúk ipari pályára neveléséhez szükséges költségvetést és elhatározta, hogy iparalappja gyarapításához gyűjtést indít. Több tárgy nem lévén az elnök megköszönte a tagoknak év folytán tapasztalt buzgó támogatását, a közgyűlés pedig jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az elnökség és tisztikar fáradozásáért. Ezzel az elnök boldog újvet kívánva, a közgyűlést berekesztette.

— Közjegyző helyettesítés. Az igazságügyminiszter dr Horváth Kálmán kir. közjegyző helyettesét, a megüresedett szamosújvári közjegyzőségre helyettesítette.

— Házasság. Csikszentkirályi Lestyán Margit és Komolói Sylvester Andor december hó 26-án tartották meg esküvőjüket, Párajdon.

— Eljegyzések. Ráduly Ferenc, kir. törvénsszéki joggyakornok eljegyezte özv. Miklós Balázs né szép és kedves leányát Annuskát, Gyimesbükkön.

Dr Kerekes Gyula eljegyezte Dancs Ilonkát, Nagyenyeden.

— Esküvő. Tatár János gyulafehérvári városi állatorvos folyó hó 26-án tartotta esküvőjét Antal Gergely csikdánfalvi földbírtokos kedves és szép leányával, Rózsikával.

— Miniszteri köszönet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter T. Nagy Imre csikszereadi lakos, nyugalmazott felsőnépiskolai igazgatónak és nejeének, a csiksomlyói róm. kath. főgimnázium tanulóinak jutalmazására tett 300 koronás alapítványukért köszönetét és elismerését fejezte ki.

— »Örszem« című Csikszereében megjelenő politikai, társadalmi és közgazdasági heti lap 1909. január 1-én megszűnt. Az »Örszem« a vármegyei függetlenségi és 48-as pártnak hivatalos lapja volt és utóbb dr Daradics Félix felelős szerkesztésében jelent meg.

— Szánkózás, Tobogás, Skeleton-sport. A napokon keresztül esett óriási hó lehetővé tette a legkedvesebb és legélvezetesebb sportnak, a szánkózásnak megkezdését. A város fiatalosága közül mintegy 10-en már tobogánokat hoztak, s a csikszereadi fiataloknak és közönségnek módjában lesz kipróbálni a tobogánzás testedző sport nagyszerűségét. Akik nem próbáltak, fogalmuk nincs arról az élvezetről, amit a meredek hegyen villámgyorsan lecsuszó szánkán érezünk. Erdélyi városainkban is, mint Brassó, Segesváron, Besztercén, Kolozsváron divatba jött a kellemes sweizi sport, úgy hogy nap-nap után egyült van az egész város ur közbönsége, vezetve mindenütt egy-egy magas társadalmi állású sport ember által. Reméljük városunkban is hódítani fog a kellemes szánkózás.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyadástól megmenti és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Az Emulsió valószínűleg a SCOTT-féle emulsió, azaz a halolaj, amely a legértékesebb és legolajjal telített.

Aggódo szülők

ezrei nézték elragadtatva gyermekük egészségének rohamos javulását. Még akkor is ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCOTT-féle Emulsiót

szivesen fogadja és könnyen emésztli meg.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 MB.

Kapható minden gyógyszerárban.

— Esküvő. Dr Balázs Elek gyergyószentmiklói ügyvéd folyó hó 14-én tartja esküvőjét Sümegi Böskével, Sümegi Vilmos országgyűlési képviselő kedves leányával Budapesten.

— Színészet. Fejér Károly szingagzató társulatával folyó hó 8-án városunkba érkeznek s 10-én már megkezdik az előadásokat. Fejér Károlynak igen jó társulata van, reméljük, hogy a közönség meglegedését ki fogja érdemelni.

— Kaszinó-estély. A csikszereadi ur kaszinó vigalmi bizottsága elhatározta, hogy folyó hó 9-én kaszinó-estélyt rendez. A vigalmi bizottság ezuttal is meghívja az érdeklődőket.

— Szanatoriumi estély. A január elejére tervezett sanatoriumi estély közbe jött akadályok miatt február végére halasztott el. A rendezőség igen érdekes és élvezetes műsorral készül az estélyre.

— Kettős eljegyzés. Szép családi ünnep volt Kiss Sándor gyergyószentmiklói építész családjában. Kiss Ilonát eljegyezte dr Szakács József és Annuskát Rákosi István m. kir. erdész.

— Jegyző választás. A választás folytán megürlt kilényfalvi jegyzőséget december hó 28-án töltötték be, a választás nagy szótöbbséggel Adám Imre volt szarabgyi jegyzőre esett.

Laptulajdonos és főmunkatárs: Dr. NAGY BÉNI.

CZÁKA BÉLA, mészáros és hentes, CSIKSZEREDA.

A fogyasztó közönség szíves figyelmét felhívni kívánom évek óta fennálló mészáros üzletemnek

HENTES-ÜZLETTEL

való kibővítésére, melyet teljesen új gépekkel szereltem fel és nem kíméltem semmi anyagi áldozatot, hogy a fogyasztó közönséget tisztán kezelj, legízletesebb, friss hentesárukkal szolgálhassam ki mindennap, úgy mint:

Párisi-, lengyel-, füstölt- és szalámi-kolbász, disznofőcsajt, virsli és stbi cikkekből.

Főtörekvésem, hogy a fogyasztó közönség legkényesebb igényeit is minden a hentes-üzlethez tartozó árukkal kielégíthessem, versenyképes árak mellett.

Vidéki megrendelést is a legpontosabban eszközölök.

NURIDSÁNY KÁLMÁN

NŐI- ÉS FÉRFI-DIVAT-ÜZLETE, CSIKSZEREDÁBAN.

FIGYELEM!

A t. vevőközönség b. figyelmét felhívom a teljesen újonnan berendezett izléses és jóminőségű áruimra. A karácsonyi időnyre tekintve, hogy régi áruim egyáltalán nincs, de hogy én is ez alkalommal kedvezményeket nyújtsak vevőimnek, a raktáron levő összes áruimat a rendes áráktól eltérve, sokkal olcsóbban számítom, például:

3 méter kockás vány csikos posztó aljnak, ezelőtt	kor. 9.—	most kor. 5.—
3 méter kockás vagy csikos angol posztó, ezelőtt	15.—	9.—
5 méter costum-posztó sima, kockás és csikos, ezelőtt	20.—	12.—
1 méter kozmanosi finom karton	—	—,60
1 méter flanel, ezelőtt	1,40	—,90
1 pár női posztó cipő fűzős, ezelőtt	9.—	6.—
1 pár férfi box cipő fűzős, ezelőtt	20.—	13.—

továbbá mindennemű kézimunka, csugrén, canaván, éjszaki szöveten, smyrna, lenből psantléce futó és előrajz nyomda stb.

A mélyen tisztelt közönség pártfogását kérve, vagyok kész szolgálattal:

Nuridsány Kálmán női- és férfi-divatüzlete, Csikszeredában.

6 Apafi Mihály-utca 198. hásszám, (Gál András-féle ház).

LITKE L. pezsgőbörgyár-telepe**PÉCS.**

Főraktár: Budapest, IV., Szép-utca 3. sz.

Frigyes főherceg ö. császári és királyi fensége
Salvator Lipót főherceg ö. cs. és kir. fensége és a
„Nemzetközi Hálókocsi“- és „Európai Express-vonat-Társaság“

SZÁLLÍTÓJA.

4 PEZSGŐFAJOK: 52
Sport „GRAND VIN SEC“, „FOR ENGLAND“ (savanykás),
Casino „EXTRA SEC“, Britania „Extra Dry“ cukor nélkül.

„Utazás a föld körül“ nyolc kötet teljesen új,
jutányos áron eladó.
Cim a kiadóhivatalban.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes és Társai
Medgyes. Nagyküüllöm.

FAISKOLÁI

leszállított áron ajánlják összes fajs-
kolai cikkeit u. m. magonc, kőmagu
és csontar gyümölcslákat, pöszmété
és ribiszke cserjéket, málnákat, földi-
epreket, díszeserjéket, gyümölcslá-
vadoncsokat, sövénynek valót, művelési
lákat, rózskákat stb.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve.

13-16

Sz. 6354 908. tkvi.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye felelaki járásához
tartozó Csikszentdomokos nagyközsé-
gében, a segédjegyzői állás lemondá-
sa folytán üresedésbe jövén, arra
ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 1000 kor. évi fizetés.

Felhívom mindazokat, kik ezen
állást elnyerni ohajtják, hogy szabály-
szerűen felszerelt folyamodványukat
hozzám 1909. évi január hó 14-ig
nyújtsák be. — A választást Csik-
Szentdomokos község-házánál ugyan-
azon hó 16-án delelőtt 11 órakor tar-
tom meg.

Csikszeredában, 1908. évi decem-
ber hó 11-én.

Becze Imre,
főszolgabíró.

Pollitzer sérvambulorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok,
lerdennöttek és amputáltak részére

Budapest, IV., Kossuth Hajos u. 8., félélem.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen
díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizs-
gálat igénybevétele vásárlásra nem kötelező.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!
Egyéni speciális kezelés!

Szabadalmazott sérvkötők már 5 K.-tól felfelé.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa
által lekiismeretesen felülvizsgáltatnak s pon-
tosan és legnagyobb titoktartás mellett eszkö-
zöketnek. **Hygienikus cikkek** a legújabb
minőségekben, orvosiilag ajánlva és sterili-
zálnak. Feltétlenül megbízhatóak. Tucatunkint
2-16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember
egészsége“ című orvosi mű, mely kizárólag a
sérvbajjal, annak ellenszerével és kezelésével
foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt
horitékban küldi meg az intézet igazgatósága.

A legolcsóbb bevásárlási forrás

FEKETE VILMOS

illatszertárában, Csikszereda.

Kaphatók a legújabb illatszerek deka-
gramonként és mindennemű arc- és kéz-
ápoló szerek. Gyógy- és virágszappanok.

Az Inda-sósorszesz főlerakata.

Petrol-hajszesz korpá és hajkihullás el-
len. Hajrak-regenerátor az őszülő haj-
nak visszaadja az eredeti ifjúkori színet,
valamint mindennemű különlegességek
raktára. — **A Thymol és Stomatol fog-
ápoló szerek a legjobbak. A Trifoleum
(hajpetrol) hőlgyeknek állandó haj-
ápolásához nélkülözhetetlen. A Honey
Jelly a legfinomabb keszánomító.**

Vidéki megrendeléseket a
legpontosabban eszközölök.

**A VILÁGHIRŰ KÁSZON-IMPÉRI
RÉPÁTI GYÓGY-ÁSVÁNYVIZ**

kizárólagos elárusítását átvettük s azt naponta friss töltésben házhoz
is elszállítva — helyben 12 fillérért literes üvegekben árusítjuk. Felkérjük
a nagyérdemű közönséget, hogy napi szükségletét, mindennap reggel
8 óráig értésünkre adni sziveskedjenek, hogy így a víz hazaszállítását a
delelőtt folyamán eszközölhessük. Bármily kevés legyen is a napi szük-
séglet, kérjük azt csak előjegyeztetni, mert egy palackot is készséggel
hazaszállítunk. A forgalom könnyebb lebonyolítása céljából bármilyen
ásványvizes üveget — kivéve a budai-vizes üveget — cserébe visszafogadunk.

Maradunk kiváló tisztelettel:

Niszel Fivérek, vegyeskereskedése, Csikszeredában.

Törlesztéses kölcsönöket

földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre
3¹/₀—3¹/₂%—4¹/₀—4¹/₂%-os kamatra készpénzben.

Személy- és tárcza-váltóhitelt

iparosok és kereskedők részére, valamint minden
hitelképes egyéneknek 2¹/₂—10 évi időtartamra.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek szakszerű felvilágosítást.

Bankhelyiségünk Budapestén:

VI., Andrassy-ut 62. sz. a. van.

(Válaszbélyeg melléklendő).

Megbízható egyéneket bankunk képviselőjére
felvesszünk.

RÓTH BANKHÁZ, BUDAPEST.

FOLYÓSITUNK: Jelzálogkölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra
5—15 évre 5¹/₀-al, esetleg 5¹/₂%-al.

Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatisz-
teknek fizetési előjegyzésre, kezes és életbiztosítás nélkül.
Ugyanezeknek nyugdíjaira is. Értékpapírokra, vidéki pénztintézetek és vállalatok részvényeire értékük 95%-áig
kölcsönt nyújtunk a Magyar Osztrák Bank kamatlába mellett.

Konvertálunk bármely belföldi pénztintézet által nyújtott jelzálogos-, törlesztéses-, személy és váltó-
kölcsönt. Mindennemű bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon vesszünk és eladunk.

Pénzügyi szakba vágó minden reális ügyletet a legnagyobb pénzesoport-
nál levő összeköttetéseinknél fogva legelőnyösebben bonyolítunk le.

Vezérképviselőség Csikvármegye területén:

Dr Gaal Endre, Csikszeredában, Apafi Mihály-utca 300. szám (Pototzky-ház).